

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยที่ ๔ บทพากย์เอราวัณ

เรื่อง ถอดบทเรียน
พัฒนาความคิด

ครูผู้สอน ครูธีรสุด ฉำทรัพย์

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายกระบวนการถอดบทเรียนได้
๒. สะท้อนผลการถอดบทเรียนได้
๓. บอกประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้

กิจกรรมชวนคิด

ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเนื้อหา
จนถึงการนำเอาความรู้

ไปจัดทำภาพย้ง ๑๖ ในรูปแบบออนไลน์
นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง

การถอดบทเรียน

เป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลหรือ
ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ เพื่อนำมา
ปรับปรุงและพัฒนางานในอนาคต การถอดบทเรียนมักถูกใช้
ในหลากหลายสาขา เช่น การจัดการโครงการ การศึกษา
การทหาร และธุรกิจ เป็นต้น

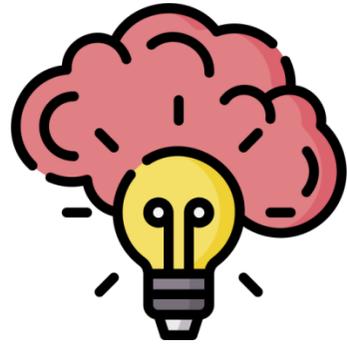

การถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนช่วยให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรหรือบุคคลสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

น

รู้จักความถนัดของเราใน
ปัญญา 3 ฐาน - Head Heart Hand

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

เป็นพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อน การอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์อาจมีหลากหลายวิธี แต่องค์ความรู้ที่ได้รับความนิยมมากในการอธิบายการทำงาน ของมนุษย์ที่เป็นที่นิยมและสามารถใช้ได้จริงในยุคปัจจุบัน

คือ **ปัญญา ๓ ฐาน**

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ปัญญา ๓ ฐาน คือ ความสามารถในการทำงานของมนุษย์
ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยสมองในส่วนต่าง ๆ ได้แก่

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ (cognitive domain)

อารมณ์และความรู้สึก (affective domain),

และทักษะ (psychomotor domain)

โดยอาจเรียก ๓ ส่วนนี้ว่า **Head Heart Hand** ตามลำดับ

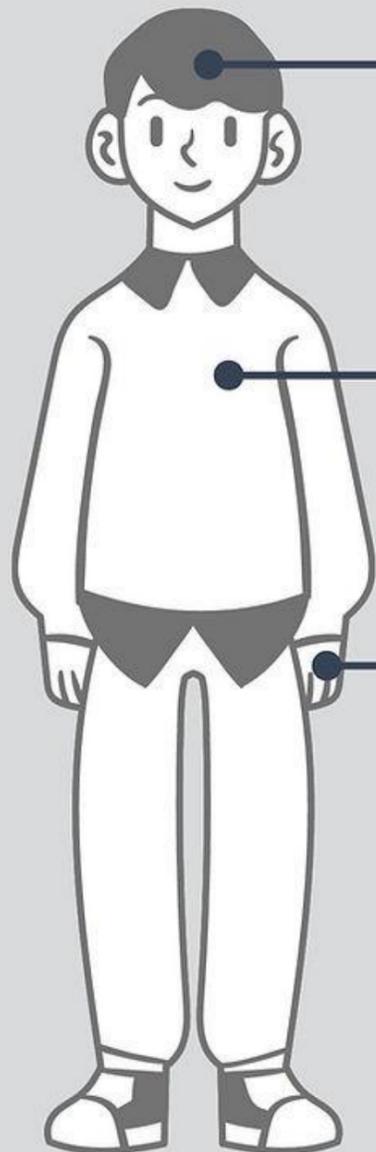
ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายชื่อ เช่น ศูนย์หัว ศูนย์ใจ ศูนย์ท้อง
ฐานคิด ฐานใจ ฐานกาย โดยสิ่งเหล่านี้มีที่มาจาก Professor
Hugo M. Kehr ซึ่งถูกเรียกว่า ๓C-model of motivation
(๓ Components of motivation) และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
โดยคุณสามารถลองค้นหาว่าคุณถนัด คุ้นเคย
หรือมักใช้สิ่งไหนเป็นประจำ

ปัญญา 3 ฐาน

คุณถนัดใช้ฐานไหนมากที่สุด?

• ฐานหัว (Head)

- เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด วิเคราะห์ วางแผน
- ใช้ในการคิดแบบเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์

• ฐานใจ (Heart)

- เกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์
- ใช้ร่วมกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

• ฐานกาย (Hand)

- เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
- ใช้ในการสังเกต รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากโลกภายนอก และการเคลื่อนไหวร่างกาย

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/3cs-head-heart-hand>

ฐานหัว (HEAD)

ความสามารถในเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์
เข้าใจด้วยกระบวนการคิด การอภิปราย

- ใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบ
- ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น
- ค้นหาความรู้

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/3cs-head-heart-hand>

ฐานใจ (HEART)

ความสามารถในการใช้อารมณ์ เกี่ยวข้องกับ
ความรู้สึก การให้คุณค่า ความรู้สึก

- เข้าใจอารมณ์และความรู้สึก
ของผู้อื่น
- ไวต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/3cs-head-heart-hand>

ฐานกาย (HAND)

ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะเกิดจากการลงมือทำ ประสบการณ์ สัญชาตญาณ

- ใช้สัญชาตญาณที่ไม่ใช่เหตุผลเชิงตรรกะ
- รับรู้ถึงการเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงของกายได้ดี

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/3cs-head-heart-hand>

ปัญญา ๓ ฐาน – Head Heart Hand

ทั้ง **Head** **Heart** **Hand** ไม่ได้เป็นลักษณะบุคลิกภาพของใคร
คนใดคนหนึ่ง เพียงแต่การที่เราเติบโตมาเรามักจะใช้คุณลักษณะที่
เราเคยใช้ได้ผลหรือทำได้ดีซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชิน เมื่อใช้สิ่งนั้น
ซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชินแล้วอาจทำให้ไม่รู้ตัวและใช้สิ่งเดิมนี้
แก้ปัญหาอื่น ๆ ซึ่งเมื่อปัญหาเปลี่ยนแต่เรายังใช้วิธีการแก้ไข
ปัญหาเดิม ด้วยสิ่งเดิมอาจไม่ได้ผล

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิด
แล้วจัดทำใบงานที่ ๒๐
เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
เมื่อเสร็จแล้วให้นำเสนอ ตามลำดับ

ใบความรู้ที่ ๒๐

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

ฐานหัว (HEAD)

ความสามารถในเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์ เข้าใจด้วยกระบวนการคิด การอภิปราย

- ใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบ
- ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น
- ค้นหาความรู้

ฐานหัว (Head)
 Head ฐานหัว ฐานคิด หรือศูนย์หัว คือการแสดงถึงองค์ความรู้ (cognitive domain) โดยเป็นปัญญาหรือความสามารถในเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์ เข้าใจด้วยกระบวนการคิด การเรียนรู้ผ่านการอ่าน กาท่าง การอภิปราย

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะชอบใช้ความคิด ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือเริ่มลงมือทำอะไรส่วนมากจะใช้ความคิดเป็นหลัก เป็นคนที่ชอบหาเหตุผลกับสิ่งต่าง ๆ และต้องการคำอธิบายในเชิงเหตุผลแม้ว่าเรื่องนั้นอาจไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้ หากคุณเป็นคนที่มีลักษณะเด่นของฐานคิด คุณอาจจะลักษณะบางอย่างดังนี้

มีไอเดียใหม่ๆเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น มองถึงเบื้องหลังของสิ่งที่ซ่อนอยู่ค้นหาความรู้ได้เป็นประจำชอบวางแผน

ใบความรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

การถอดบทเรียนเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานหรือกิจกรรมหนึ่งๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนางานในอนาคต การถอดบทเรียนมักถูกใช้ในหลากหลายสาขา เช่น การจัดการโครงการ การศึกษา การทหาร และธุรกิจ เป็นต้น การถอดบทเรียนช่วยให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรหรือบุคคลสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา และนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญญา ๓ ฐาน - Head Heart Hand เป็นพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อน การอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์อาจมีหลากหลายวิธีเช่น แต่องค์ความรู้ที่ได้รับความนิยมมากในการอธิบายการทำงานของมนุษย์ที่เป็นที่นิยมและสามารถใช้ได้จริงในยุคปัจจุบันก็คือปัญญา ๓ ฐาน

ปัญญา ๓ ฐาน คือ ความสามารถในการทำงานของมนุษย์ ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยสมองในส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ (cognitive domain), อารมณ์และความรู้สึก (affective domain, และ ทักษะ (psychomotor domain) โดยอาจเรียก ๓ ส่วนนี้ว่า Head Heart Hand ตามลำดับเพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนถึงความสามารถในเชิงองค์ประกอบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายชื่อเช่น ศูนย์หัว ศูนย์ใจ ศูนย์ท้อง ฐานคิด ฐานใจ ฐานกาย โดยสิ่งเหล่านี้มีที่มาจาก Professor Hugo M. Kehr ซึ่งถูกเรียกว่า ๓C-model of motivation (๓ Components of motivation) และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคุณสามารถลองค้นหาว่าคุณถนัด คุณเคย หรือมักใช้สิ่งไหนเป็นประจำ

ใบความรู้ที่ ๒๐

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

ฐานใจ (HEART)

ความสามารถในการใช้อารมณ์ เกี่ยวข้องกับความรู้สึก การให้คุณค่า ความรู้สึก

- เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนอื่น
- ไวต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์

- เข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นภายในจิตใจได้ดี
- เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนอื่น
- ไวต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์
- อาจจมดิ่งลงในอารมณ์หรือความเศร้า
- มีอารมณ์เป็นเงื่อนไขในการทำงานที่ต้องการประสิทธิภาพ

ฐานกาย (HAND)

ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะเกิดจากการลงมือทำ ประสบการณ์ สัญชาตญาณ

- ใช้สัญชาตญาณที่ไม่ใช่เหตุผลเชิงตรรกะ
- รับรู้ถึงการเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงของกายได้ดี

ฐานใจ (Heart)

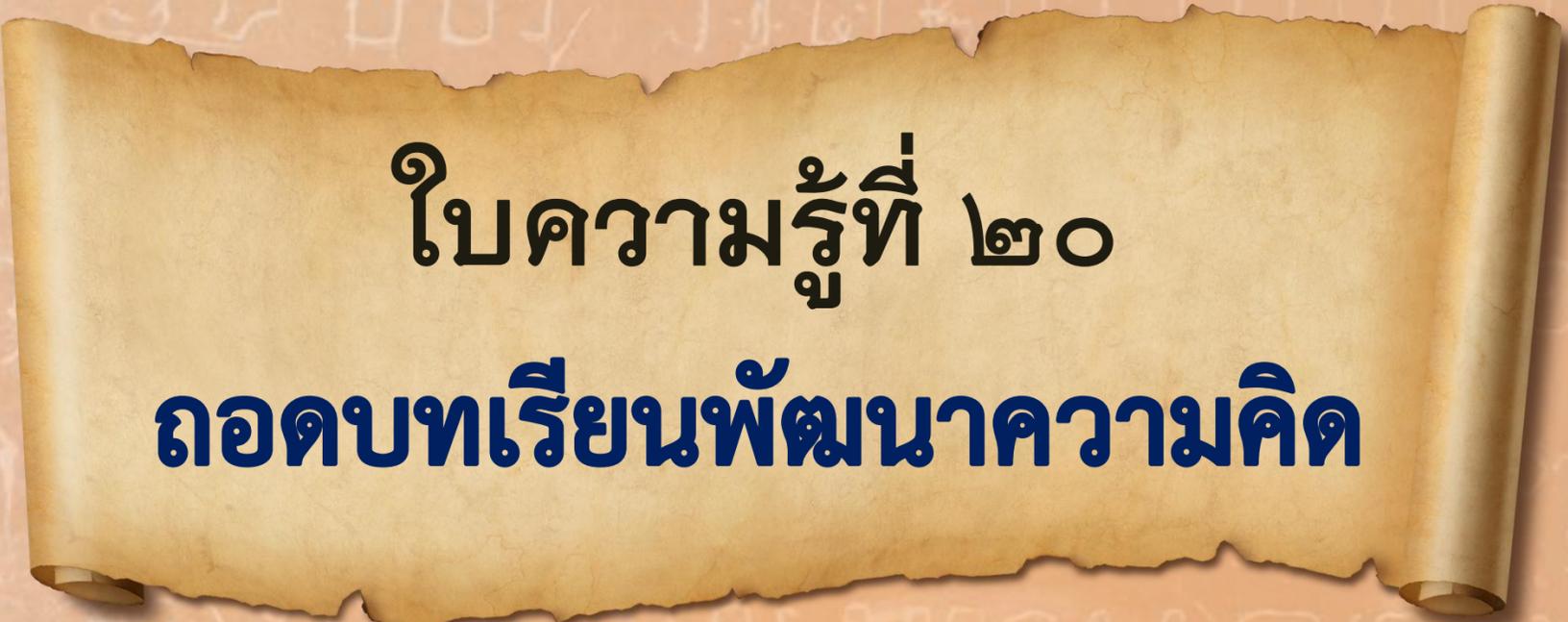
Heart ฐานใจ หรือศูนย์ใจ คือการแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึก (affective domain) ปัญหาหรือความสามารถในการใช้อารมณ์เกี่ยวข้องกับความรู้สึก การให้คุณค่า ความรู้สึกว่าเป้าหมายหรือผลลัพธ์เป็นสิ่งที่สำคัญ

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะอ่อนไหวต่อความรู้สึกเพราะให้ความสนใจกับความรูสึกและอารมณ์ต่าง ๆ อาจมีลักษณะขึ้นๆ ลงๆ บางครั้งก็อารมณ์รุนแรง บางครั้งก็อ่อนโยนมาก สิ่งที่มีมักจะมีส่วนร่วมคือมีความสามารถในการเข้าใจคนอื่นสูง การทำอะไรบางอย่างอาจต้องรอให้อารมณ์มันถึงจุดหนึ่งก่อนถึงจะทำได้ หากคุณเป็นคนที่มีความเด่นของฐานใจ คุณอาจจะมีลักษณะบางอย่างดังนี้

ฐานกาย (Hand)

Hand ฐานกาย หรือศูนย์ท้อง คือการแสดงถึงทักษะ (psychomotor domain) ปัญหาหรือความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะความรู้ที่เกิดจากการลงมือทำ ประสบการณ์ สัญชาตญาณ

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะชอบทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อได้ลงมือทำ ในการตัดสินใจหรือลงมือทำอะไรคุณอาจไม่ได้ทำลงไปด้วยเหตุผลมากนัก แต่เป็นเหมือนการสั่งการจากภายในหรือปฏิกิริยาอัตโนมัติ หากคุณเป็นคนที่มีความเด่นของฐานกาย คุณอาจจะมีลักษณะบางอย่างดังนี้

ใบความรู้ที่ ๒๐

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

- ใช้สัญญาณที่ไม่ใช่เหตุผลเชิงตรรกะ
- มีทักษะทางร่างกาย
- รับรู้ถึงการเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงของกายได้ดี
- มีความสามารถในการจดจำรูปแบบของกล้ามเนื้อว่าเป็นอย่างไร
- การทำตามแบบหรือคำแนะนำได้ดี

ทั้ง Head Hand Heart ไม่ได้เป็นลักษณะบุคลิกภาพของใครคนใดคนหนึ่ง เพียงแต่การที่เราเติบโตมาเรามักจะใช้คุณลักษณะที่เราเคยใช้ได้ผลหรือทำได้ดีซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชิน เมื่อใช้สิ่งนั้นซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชินแล้วอาจทำให้ไม่รู้ตัวและใช้สิ่งเดิมนี้แก้ปัญหาอื่น ๆ ซึ่งเมื่อปัญหาเปลี่ยนแต่เรายังใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเดิม ด้วยสิ่งเดิมอาจไม่ได้ผล

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังส่งเสริมให้เกิดความถนัดในรูปแบบด้วยเช่นโรงเรียนในระบบที่จะให้คุณค่ากับการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในฐานคิด แต่มักไม่ให้คุณค่ากับฐานใจ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าฐานใจ หรือฐานกายนั้นไม่มีความหมาย หรือไม่ใช้การเรียนรู้ เพียงแต่สภาพแวดล้อมเหล่านั้นไม่ให้คุณค่าสิ่งเหล่านี้เพียงเท่านั้น

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/mcs-head-heart-hand>

ใบความรู้ที่ ๒๐

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

ใบงานที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้ “บทพากย์เอราวัณ”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)	รายละเอียด
๑. Head นักเรียนได้ะไรจากการการ เรียนหน่วยการเรียนรู้ “บท พากย์เอราวัณ” บ้าง	
๒. Hand นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ อะไบบ้าง	
๓. Heart นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง จากการเรียนหน่วยการ เรียนรู้ “บทพากย์เอราวัณ”	
๔. ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม	

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๒๐

ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้
“บทพากย์เอราวัณ”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)

รายละเอียด

๑. Head

นักเรียนได้อะไรจากการการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ “บทพากย์เอราวัณ”
บ้าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้
“บทพากย์เอราวัณ”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)

รายละเอียด

๒. Hand

นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอะไรบ้าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้
“บทพากย์เอราวัณ”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)

รายละเอียด

๓. Heart

นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างจากการเรียน
หน่วยการเรียนรู้ “บทพากย์เอราวัณ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้
“บทพากย์เอราวัณ”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)

รายละเอียด

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สรุป

การถอดบทเรียน สะท้อนให้เห็นสิ่งใด
จากการศึกษาบทเรียนและการทักษะ
จงร่วมกันตอบคำถาม

ช่วง

คำไหน...ใช้ถูก

อัสดง

อัศดง

[อัตสะ-] ก. ตกไป (ใช้แก่พระอาทิตย์)
เช่น อาทิตย์อัสดง. (ส. อสุตม).

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔

สืบค้นเมื่อ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๘

ภาพดวงอาทิตย์อัสดง : นายธีรสุต ฉำทรัพย์ (ผู้ถ่าย)

PHOTO BY
Teerasut Chamsap

ស្វាស្តី

